

prima instanță: Z. Talpalaru
instanța de apel: V. Pruteanu, L. Popova, A. Gavrilița

dosarul nr. 2rac-498/16

ÎNCHEIERE

07 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Iulia Sîrcu
Judecătorii Iurie Bejenaru, Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Întreprinderea mixtă Compania de asigurări „GRAVE CARAT Asigurări” Societate pe acțiuni,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii mixte Compania de asigurări „GRAVE CARAT Asigurări” Societate pe acțiuni împotriva Publicației periodice „Молдавские Ведомости” și Oleg Graur cu privire la apărarea reputației profesionale, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016, prin care a fost admis apelul declarat de către Publicația periodică „Молдавские Ведомости” , casată hotărârea Judecătoriei Comerciale de Circumscripție din 15 decembrie 2015 și emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La data de 14 august 2015, ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” S.A a depus cerere de chemare în judecată împotriva PP „Молдавские Ведомости” și copîrîtul Oleg Graur cu privire la apărarea reputației profesionale, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la data de 03 iulie 2015 pe pag. 9 a nr. 48 (1889) al PP „Молдавские Ведомости” și pe site-ul: www.vedomosti.md (<http://www.vedomosti.md/news/kto-prodvigaet-neloyalnuyu-konkurenciyu-na-strahovom-rynke-p>) a fost publicat articolul „Кто продвигает нелояльную конкуренцию на страховом рынке полисов «Зеленая Карта”, avînd ca autor pe Oleg Graur. Articolul conține o serie de informații false, publicate cu scopul de a dezinforma și manipula opinia publică, dar și defăimătoare ce lezează reputația profesională a reclamantei.

Menționează că, în cadrul examinării cauzei reprezentantul pârâtei a prezentat o serie de articole din presa autohtonă relative subiectului ce vizează chestiunea suspendării RM din sistemul internațional de asigurări „Carte Verde”. Din conținutul articolelor rezultă că, la data de 27 mai 2015, la Sopot, Polonia Adunarea Generala a

Consiliului Birourilor Carte Verde a recomandat Comitetului de Conducere suspendarea dreptului Republicii Moldova de a emite certificate de asigurare Carte Verde, începând cu data de 01 octombrie 2015 și că evitarea adoptării deciziei de suspendare începând cu 01 iulie 2015 s-a datorat faptului că Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule (BNAA) a transferat integral garanția financiară externă în cuantum de 4,25 milioane de euro în contul băncii belgiene KBC Bank și a achitat datoriile față de alte birouri naționale în cuantum de circa 70.000 euro. Pe seama BNAA a fost pusă sarcina de a implementa în mod urgent o serie de acțiuni în vederea redresării situației catastrofale ale instituției, situație ce a pus în joc nu doar credibilitatea RM ca membru al sistemului „Carte Verde”, dar a creat și premise întru inițierea procesului de suspendare a republicii din acest sistem.

Susține că, respectiva stare de fapt a fost gestionată de fosta conducere a BNAA, în care IM CA „Grawe Carat Asigurări” S.A. nu se regăsea, dar autorul articolului în această privință nu face precizări importante, scopul său fiind de fapt altul decât cel de a informa publicul despre eventuala suspendare a RM din sistemul internațional de asigurări „Carte Verde”, și anume de a lansa un atac denigrator la adresa IM CA „Grawe Carat Asigurări” S.A. și managementului companiei prin expunerea unor informații.

Afirmă că, respectivele informații expun fapte ce nu corespund realității, sunt deopotrivă false în natura lor și defăimătoare, publicul fiind informat despre aceea că reclamanta în desfășurarea activității profesionale, recurge la practici ilegale și că este responsabil de comiterea unor infracțiuni grave, cum ar fi, spălare de bani (utilizând zonele offshore, și anume Cipru), fraudă fiscală (fiind sustrate mijloace financiare de ordinul milioane din bugetul de stat), ingerința în activitatea organelor de drept și instituțiilor publice (Centrul Național Anticorupție, Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, Comisia Națională a Pieței Financiare etc), sfidarea legii concurenței și utilizarea pârgurilor diplomatice în vederea înlăturării concurenților și promovării intereselor economice ale societății.

Consideră că, în cazul în care o întreprindere este învinuită în comiterea unor astfel de infracțiuni și când autorul acestor învinuiri este o publicație periodică este de la sine înțeles că reputația profesională a acelei întreprinderi va avea de suferit, atât timp cât bunul nume pe care și l-a clădit de-a lungul anilor a fost pus sub îndoială.

Invocă că, reprezentantul pârâtei s-a referit asupra faptului ca este o instituție media și că în această calitate îi revine obligația de a informa opinia publică asupra subiectelor importante și că la data publicării articolului, suspendarea RM din sistemul internațional de asigurări „Carte Verde” reprezenta un subiect „fierbinte”, însă este de reținut ca pârâta a fost în imposibilitate de a demonstra veridicitatea faptelor expuse la alineatele menționate supra, deși o atare obligație este pusă în sarcina acestuia conform prevederilor statuate în termeni expresi la art. 24 alin.2 lit. a) din Legea nr. 64 din 23.04.2010 „Cu privire la libertatea de exprimare”, dispoziții legale care sunt în sensul că pârâta trebuie să dovedească că informația nu este defăimătoare și/sau nu-l vizează pe reclamantă. Pârâta de alt fel pretinde că suntem în prezenta unor judecați de valoare, veridicitatea cărora este imposibil de a fi demonstrată. Conform celor statuate la alin. 2 art. 32 din Constituția RM - libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea și demnitatea altei persoane. Se constată că

respectivul principiu constituțional a fost ignorat de către pârâți la publicarea articolului menționat supra.

Declară că, dreptul la libera exprimare, chiar și din partea mass-media, nu reprezintă un drept absolut, fără restricții. În acest sens, se menționează că potrivit prevederilor art. 10 din Convenția Europeană privind Protecția Drepturilor Omului, dreptul la libertatea de exprimare poate fi supus unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, protecția reputației sau a drepturilor altora.

Reține că, legiuitorul autohton a statuat, la art. 1 alin.(1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare că garantarea exercitării dreptului la libera exprimare, dar și garantarea unui echilibru între asigurarea dreptului la libera exprimare și apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale, vieții private și de familie ale persoanei constituie scopul act normativ menționat. Conform dispozițiilor alin. (1) art. 7 din Lege, orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității și reputației sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient. Potrivit prevederilor alin. (2) al aceluiași articol, persoana lezată prin răspândirea unor relatări cu privire la fapte urmează a fi restabilită în drepturi atunci când informația este falsă, este defăimătoare și permite identificarea persoanei vizate de informație.

Constată că, informația selectată din articolul „Кто продвигает нелояльную конкуренцию на страховом рынке полисов «Зеленая Карта», publicat în nr.48 (1889) al publicației periodice „Молдавские Ведомости” și pe site-ul www.vedomosti.md întrunește condițiile prevăzute de lege întru repunerea în drepturi a persoanelor lezate, atât timp cât aceasta este falsă, defăimătoare și vizează în mod direct reclamanta.

Solicită, obligarea pîrîtului de a dezminți unele informații din articolul publicat la data de 03 iulie 2015 de pag.9 a nr.48 (1889) a ziarului „Молдавские Ведомости” și pe site-ul web al publicației www.vedomosti.md prin publicarea unei dezmințiri în aceleași surse mass-media a textului în limba rusă, repararea de la pîrît și copîrît a prejudiciului moral în sumă de 1 (un) leu și încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 470 lei.

Prin hotărârea Judecătoriai Comerciale de Circumscripție din 15 decembrie 2015 a fost admisă acțiunea, a fost constatată răspândirea de informații defăimătoare de către pârâtul PP „Молдавские Ведомости” și copîrîtul Oleg Graur prin articolul publicat în data de 03.07.2015 pe pag. 9 a nr. 48 (1889) al ziarului „Молдавские Ведомости” și pe site-ul web al publicației - www.vedomosti.md.

A fost obligată PP „Молдавские Ведомости” să dezmință unele afirmații din articolul publicat la data de 03 iulie 2015 pe pag. 9 a nr.48 (1889) al ziarului „Молдавские Ведомости” și pe site-ul web al publicației - www.vedomosti.md prin publicarea unei dezmințiri în aceleași surse mass-media a textului în limba rusă, după cum urmează, „ Prin prezenta, Publicația periodică "Молдавские Ведомости" și Oleg Graur dezminț și declar că unele afirmații din articolul intitulat „Кто продвигает нелояльную конкуренцию на страховом рынке полисов „Зеленая Карта», publicat la pag. 9 a nr. 48 (1889) al ziarului „Молдавские Ведомости” din data de 03 iulie 2015 și pe site-ul web al publicației www.vedomosti.md ([http://www.](http://www.vedomosti.md)

vedomosti.md/news/kto-prodvigaet-neloyalnuvu-konkurenciyu-na-strahovom-rynke-p) nu corespund adevărului, după cum urmează, „Решением Совета бюро международной системы автострахования в Польше от 27 мая 2015 года Республика Молдова сохранила свое право на дальнейший выпуск страховых полисов «Зеленая карта»».

„«Страшилка» о том, что Молдове грозит приостановление права на выпуск полисов «Зеленая карта»»

„Таким образом, решение Брюсселя не запрещать Молдове продажу полисов «Зеленая карта» предсказуемое на все сто процентов) (...) идеальную почву для создания образа спасителя молдавской нации (конечно же, искусственно) в лице г-на Михаила Маноли и Австрийского административного совета».

„Эта дама является фактическим лидером ИБС АС, пытаясь навязать свои взгляды для достижения коммерческих целей компании посредством г-на Михаила Маноли. Данная компания, используя административные и дипломатические рычаги, запустила широкую кампанию дискредитации прежних руководителей НБСАС.»

„В 2014 году в свободной прессе Республики Молдова был опубликован ряд статей о том, что АО «Grawe Carat» замешано в громком скандале, связанном с уклонением от уплаты налогов на колоссальные суммы в миллионы лей посредством схем экспорта капитала из Республики Молдова через посредников из оффшорных зон, а именно из Кипра. Журналистские расследования того времени делали ссылку на установленные Национальной комиссией по финансовому рынку правовые нарушения в области страхования, налогообложения и борьбы с отмыванием денег, в результате которых были похищены средства из государственного бюджета на уровне миллионов.»

„ Следует отметить, что и тогда путем давления венских хозяев «Grawe» посредством дипломатических миссий РМ на местные органы надзора этот грандиозный скандал был «решен». Почему информация, широко освещаемая в СМИ, не подверглась дополнительной проверке со стороны Национальной комиссии по финансовому рынку, ГГНИ и службы по борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма НЦБК? Ответ прост: если у вас есть дипломатическое прикрытие, вы можете делать в Молдове все, что хотите, без каких-либо последствий.»

„Это пирамидальная схема вознаграждения своих сотрудников. Лишь одна маленькая деталь: финансовые пирамиды в большинстве стран, где «Grawe» имеет своих представителей, были объявлены вне закона, раскрываясь как схемы, которые благоприятствуют уклонению от уплаты налогов государству, и только в Молдове эти схемы благополучно вписываются в правовое поле.»

„Вот здесь и всплывают проблемы АО «Grawe Carat»! Так, компания по ситуации на первый квартал зарегистрировала существенное сокращение страховых поступлений по полису «Зеленая карта», что говорит о полном провале политики распространения и продвижения продаж полисов. И даже «высокоэффективные» схемы пирамидального вознаграждения сотрудников, не принесли плодотворных результатов.»

„В этих обстоятельствах для того, чтобы попытаться удержаться на рынке, повысить рентабельность и прибыльность операционной деятельности, необходимы кардинальные изменения в стратегиях продвижения компании. Но если у тебя хорошее дипломатическое прикрытие, можно под видом так называемой «защиты инвесторов» позволить себе вмешиваться с указаниями и давлением на государственные органы для защиты своих экономических интересов в попытке устранить важных игроков с рынка. "

„Либо, если методами лояльной конкуренции не можешь себя продвинуть в тесной конкурентоспособной среде, лучшей стратегией, к сожалению, не всегда вписывающейся в правовое поле, является попытка всеми возможными способами устранить конкурентов, с которыми ты не в силах конкурировать. Самым прискорбным в таких случаях является то, что страдает от этого не кто иной, как конечный потребитель. "

„Так, используя имеющиеся административные рычаги, Вероника Малкоч в качестве члена админсовета ИБС АС с дипломатическим прикрытием, а местами еще и с политическим, руками Михаила Маноли в качестве исполнительного директора, предпринимает конкретные меры, чтобы исключить конкурентов из экономического оборота НБСАС. Для этого в ход идут репрессивные меры через государственные органы. "

„ Через запросы дипломатическим миссиям, государственным органам на центральном уровне, а также следственным органам, г-н Маноли по указаниям, полученным непосредственно из Вены посредством г-жи Малкоч, с целью увеличения прибыли и возвращения АО «Grawe Carat» путь развития за счет отобранных у других конкурентов поступлений, инициировал обширную кампанию атаки на конкурента, выпускающего «Зеленую карту». "

„(...) так называемые «инвесторы», которые ничего не делают, кроме как откачивают прибыль за пределы страны в оффшорные зоны, защищаются теми же захваченными органами? "

„ (...) хаос, который в настоящее время создается г-жой Малкоч " „(...) истинные намерения ваших австрийских хозяев, которые противоречат национальным интересам? "

În sensul dat se clarifică că la data de 27 mai 2015, la Sopot, Consiliul Birourilor Carte Verde a decis suspendarea dreptului Republicii Moldova de a emite certificate de asigurare Carte Verde începând cu 01 octombrie 2015.

A fost clarificată și afirmațiile privind activitatea Î.M.C.A. „Grawe Carat Asigurări” S.A. și a managementului acesteia reprezentat de Veronica Malcoci.

Î.M.C.A. „Grawe Carat Asigurări” S.A. este o companie de asigurări cu capital european, înregistrată conform prevederilor legislației în vigoare a Republicii Moldova și cu avizul favorabil al Comisiei Naționale a Pieței Financiare - autoritatea de supraveghere a pieței asigurărilor și a participanților acesteia din Republica Moldova, iar controalele efectuate de Comisia Națională a Pieței financiare în legătură cu activitatea economică a I.M. CA. „GRAWE Carat Asigurări” SA nu au identificat încălcări admise de managementul Companiei privind normele fiscale în domeniul impozitării, precum și a legislației în domeniul prevenirii și combaterii

spălării banilor și finanțării terorismului. Nici o probă în susținerea afirmațiilor răspândite n-a fost identificată.”

A fost încasat din contul PP „Молдавские Ведомости” în beneficiul ÎMCA „Grawe Carat Asigurări” SRL suma de 1 (un) leu cu titlu de prejudiciul moral.

A fost încasat din contul lui Oleg Graur în beneficiul ÎMCA „Grawe Carat Asigurări” SA prejudiciul moral în mărime de 1 (un) leu.

A fost încasat din contul PP „Молдавские Ведомости” și Oleg Graur în mod solidar suma de 470 lei cu titlu de cheltuieli legate de achitarea taxei de stat.

Prima instanță, și-a argumentat concluzia prin faptul că, libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, dar orice declarație, chiar și atunci când constituie o judecată de valoare, trebuie să fie susținută de un substrat factologic suficient, în caz contrar aceasta va avea o natură excesivă, iar pîrîtul nu a prezentat nici o dovadă factologică și întemeiată pentru a justifica cele declarate în articol, nu a oferit motive convingătoare cu privire la concluziile sale și nu a demonstrat că faptele relatate în articol corespund realității, reprezentând prin sine o exagerare.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016 a fost admis apelul declarat de către PP „Молдавские Ведомости”, casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre de respingerea a cererii de chemare în judecată.

Instanța de apel, și-a argumentat concluzia prin faptul că, problema suspendării Republicii Moldova din sistemul Carte Verde, prezintă un interes public deosebit, din care cauză această problemă a fost reflectată de mai multe agenții de știri naționale și internaționale prin publicarea știrilor cu conținut similar.

Instanța de apel a constatat că alineatele descrise reflectă situația de fapt din Republica Moldova și că în ele nu se identifică persoana lezată în anumite drepturi, nu au conținut defaimator, iar afirmațiile pîrîtului-apelant denotă o problemă atât la nivel național cât și internațional privind eliberarea Carte Verde în RM din punctul de vedere al autorului publicației, constituind părerea subiectivă a autorului articolului fiind pusă în discuție și în alte surse de informații.

Totodată, instanța de apel a constatat că, reclamanta nu a prezentat probe în confirmarea faptului că afirmațiile din alin. alin.1-17 din cererea de chemare în judecată, sunt false, defaimatoare și permit identificarea persoanei vizate de informație, adică ÎMCA „Grawe Carat Asigurări” SA.

Instanța de apel a constatat că, reclamanta nu a prezentat probe în confirmarea caracterului defaimator al informației publicate și dacă informația se bazează pe fapte și esență falsă, prin care acțiuni (inacțiuni) și când i-a lezat onoarea, demnitatea, reputația profesională, în ce concret se exprimă dauna morală (care suferințe psihice sau fizice) și în ce mod prin publicarea articolului a fost influențat negativ managementul întreprinderii.

Astfel, instanța de apel a stabilit că, PP „Молдавские Ведомости” este o platformă mass-media de publicare a știrilor de interes public atât în ziar cât și on-line și oricare reprezentant al mass-media se bucură de libertatea de exprimare garantată prin lege.

La data de 30 septembrie 2016, ÎMCA „Grawe Carat Asigurări” SA a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței este ilegală, deoarece instanța de apel nu a aplicat legea care urma a fi aplicată și a încălcat normele de drept procedural.

Menționează că, instanța de apel la emiterea deciziei contestate a depășit în mod vădit limitele apelului cu examinarea căruia a fost investită, deoarece cerere de apel a declarat doar PP „Молдавские Ведомости” nu și Oleg Graur, iar legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe urma să fie verificată de către instanța de apel doar în partea ce-l vizează pe apelant și doar în această parte hotărârea urma a fi casată.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către ÎMCA „Grawe Carat Asigurări” SA nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs sunt similare argumentelor invocate atât în prima instanță, cât și în instanța de apel și sunt expuse asupra circumstanțelor de fapt și nu de drept, cărora instanța de apel le-a dat o apreciere corectă, având la bază cumulumul de dovezi administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, apreciate conform art.130 CPC.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către ÎMCA „Grawe Carat Asigurări” SA, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul ÎMCA „Grawe Carat Asigurări” SA ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul Întreprinderii mixte Compania de asigurări „GRAVE CARAT Asigurări” Societate pe acțiuni se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic